

De honours journey en krachtige leermomenten in Honours 2.0

Hoe studenten en docenten maatschappelijke
betrokkenheid, persoonlijke ontwikkeling en
motivatie ervaren in Honours 2.0

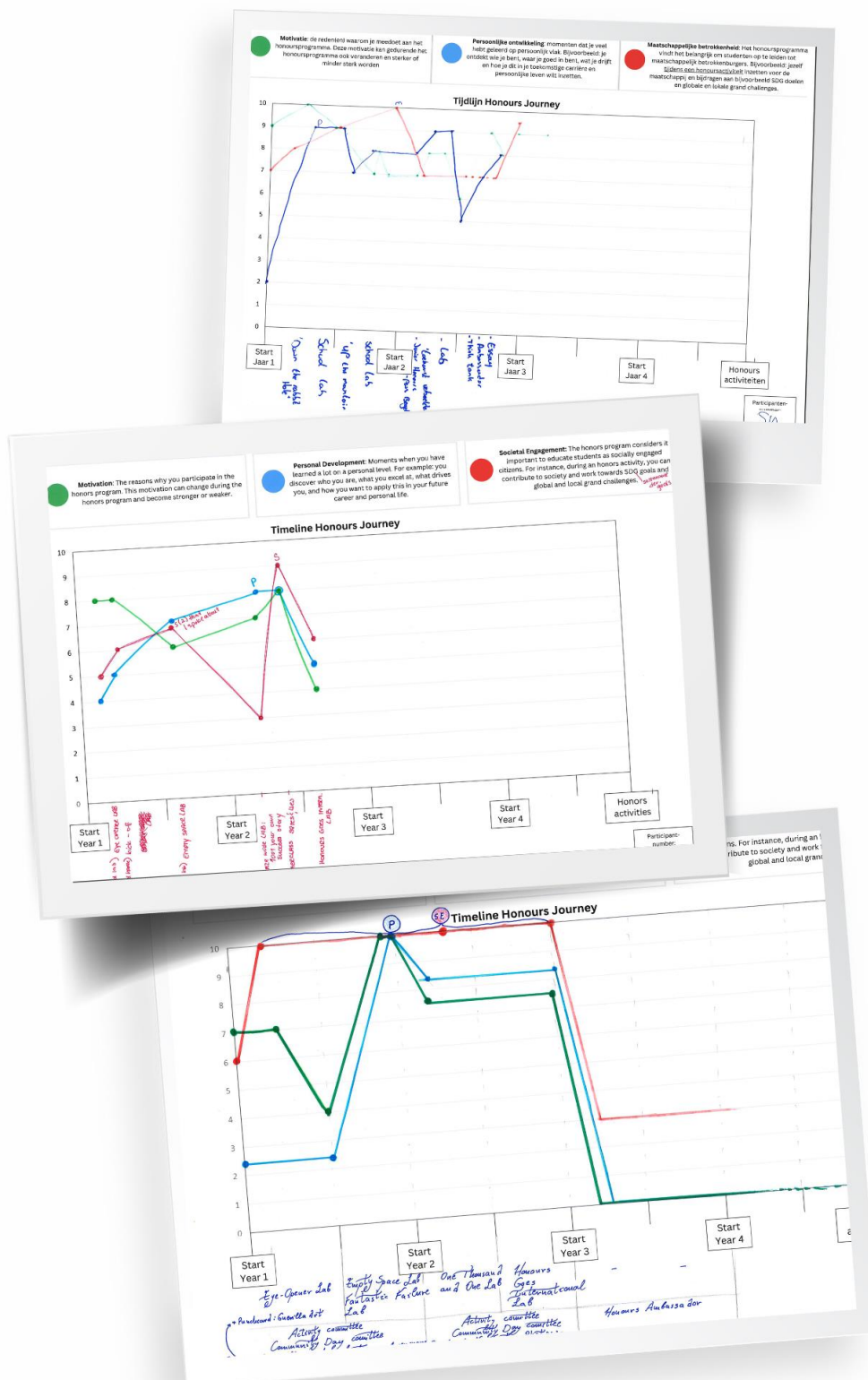

Lectoraat Talentontwikkeling in Hoger Onderwijs & Samenleving

**Auteurs: Yvonne Zijlstra, Annegien
Langeloo, en Elanor Kamans**

Juli 2024

De honoursjourney en krachtige leermomenten in Honours 2.0

Inhoudsopgave

Aanleiding	5
Het onderzoek.....	6
1. Methode	7
2. Resultaten.....	8
2.1. Honours journey van studenten	8
2.1.1. Persoonlijke ontwikkeling.....	8
2.1.2. Maatschappelijke betrokkenheid.....	9
2.1.3. Motivatie	9
2.2. Krachtige componenten in honoursonderwijs volgens docenten en studenten	10
2.2.1. Persoonlijke ontwikkeling.....	10
2.2.2. Maatschappelijke betrokkenheid.....	12
3. Conclusie	14

Aanleiding en het onderzoek

Aanleiding

In 2021 is Honours 2.0 van start gegaan. Dit studiejaar (2023/2024) ronden de eerste studenten die hun hele honourstraject binnen Honours 2.0 hebben doorlopen hun honoursprogramma af. Hoe heeft de eerste lichting het traject ervaren en wat zijn de krachtige leermomenten in Honours 2.0? Daar heeft het lectoraat Talentontwikkeling in Hoger Onderwijs & Samenleving (TOHOS) in opdracht van het Hanze Honours College onderzoek naar gedaan.

Met Honours 2.0 heeft de Hanze een nieuwe stap gemaakt naar een Hanze-breed talentenprogramma waarin de schools samen met het Hanze Honours College (HHC) het curriculum vormgeven en verzorgen. Bij Honours 2.0 volgen studenten honourslabs van 5 EC buiten hun reguliere onderwijsprogramma (extra-curriculair). Deze labs zijn zowel verdiepend als kennisverbredend. Dit kan tijdens het tweede tot en met vierde jaar van hun studie, tot in totaal 30 EC. Vooral in het tweede en derde jaar is hierbij veel ruimte voor schooloverstijgend werken en leren.

Motivatie, persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid zijn belangrijke onderdelen van Honours 2.0. Als onderdeel van de evaluatie voeren we een kleinschalig onderzoek uit waarbij we de focus leggen op de honours journey van studenten. De reis omvat alle ervaringen die studenten hebben opgedaan tijdens hun honoursprogramma en de impact daarvan op hun persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid. Bij persoonlijke ontwikkeling kan gedacht worden aan alle aspecten in het honoursonderwijs die kunnen bijdragen aan persoonlijke groei en welzijn van studenten, zoals het gebruik van tools en strategieën om persoonlijke doelen te bereiken, het streven naar voldoening en plezier en het ontwikkelen van emotionele intelligentie en veerkracht¹. Om dit te bereiken moet een student zich wel in een (honours)omgeving bevinden die hiervoor openstaat².

Daarnaast leggen we in ons onderzoek de nadruk op maatschappelijke betrokkenheid. Dit houdt in dat honoursstudenten handelen vanuit een sterk gevoel van verantwoordelijkheid naar de maatschappij³. Wereldburgerschap, onderlinge afhankelijkheid en het bevorderen van positieve sociale verandering staan hierbij centraal, zowel lokaal als wereldwijd. Honours 2.0 streeft ernaar om in alle labs een of meer van de Sustainable Development Goals aan bod te laten komen om zo maatschappelijke betrokkenheid van studenten te stimuleren. Ondanks dat ongeveer 70% van onze honoursstudenten maatschappelijke betrokkenheid belangrijk vindt, zien we in onze jaarlijkse 'Meten is weten'-studie dat 40% van hen hierover ontevreden is binnen het honoursprogramma⁴.

¹ Kirkwood, J. (2019). The Case for Personal Development, *Perspectives: Policy and Practice in Higher Education*, 23:4, 117-121. DOI: 10.1080/13603108.2018.1555192

² Long, D. (2012). *Theories and Models of Student Development*. Opgehaald van: <https://ir.library.illinoisstate.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1029&context=fpmi>

³ Musil, C. M. (2009). Educating students for personal and social responsibility. *Civic engagement in higher education: Concepts and practices*, 49-68.

⁴ Langeloo, A., Kamans, E., & Zijlstra, Y. (2023). *Meten is Weten 2021-2023: Begeleidend rapport*. Hanze, Centrum voor Talent en Leren.

Het onderzoek

In dit onderzoek hebben we ingezoomd op de honours journey van studenten. Studenten gaven voor deze reis aan wat het honoursonderwijs hen heeft opgeleverd op het gebied van persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid. We zoomen in op de krachtige leermomenten in deze reis. Dit zijn de momenten waarin studenten aangesproken worden op hun talenten, hun talenten ontdekken of inzetten. We maken hierbij een onderscheid tussen talentmomenten waarop studenten veel persoonlijke ontwikkeling hebben ervaren en momenten waarop zij zich erg maatschappelijk betrokken voelden. In de analyse ligt de nadruk op wat in Honours 2.0 het ontstaan van talentmomenten bevordert. We stelden ons hierbij de volgende vragen:

Hoe zien krachtige leermomenten van honoursstudenten gericht op persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid eruit?

Hoe wordt de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid van studenten in het honoursonderwijs gestimuleerd?

1. Methode

Participanten. We hebben vier focusgroepen gehouden met in totaal tien honoursstudenten. Deze studenten waren in verschillende fases van hun honoursprogramma en kwamen van vijf verschillende schools binnen de Hanze. Daarnaast hebben we drie focusgroepen gehouden met in totaal dertien docenten. Deze docenten kwamen van elf verschillende schools en waren veelal al meerdere jaren betrokken bij het honoursonderwijs.

Onderzoeksopzet. De focusgroepen bestonden uit drie fases: 1) tekenen honoursjourney (alleen studenten), 2) identificeren krachtige leermomenten en 3) in gesprek over de krachtige leermomenten.

Tekenen honours journey: Studenten kregen de opdracht om hun honours journey als een tijdlijn op papier te zetten. Studenten gaven hierbij in chronologische volgorde aan welke honourslabs en/of activiteiten zij hebben gevolgd of ondernomen vanaf de start van hun honoursprogramma tot aan het moment waar ze tijdens de focusgroep waren. Daarna tekenden ze hierboven drie grafieklijnen; op een schaal van 1 tot 10 gaven ze per lab of honoursactiviteit aan hoe hoog hun: a) persoonlijke ontwikkeling, b) maatschappelijke betrokkenheid en c) motivatie was op dat moment.

Identificeren krachtige leermomenten: Vervolgens vroegen we aan de studenten om op hun tijdlijn twee momenten te selecteren waarin a) hun persoonlijke ontwikkeling en b) hun maatschappelijk betrokkenheid erg hoog was. Dezelfde vraag hebben we gesteld aan docenten (reflecterend op hun ervaringen met het doceren en begeleiden van studenten). Vervolgens vulden ze per krachtig leermoment een formulier in met vier vragen: 1) Wat gebeurde er?, 2) Waar vond het moment plaats?, 3) Met wie was je? en 4) Wat was jouw rol?

In gesprek over krachtige leermomenten: De geïdentificeerde krachtige leermomenten waren het startpunt voor het focusgroepgesprek dat volgde na deze twee opdrachten. Docenten en studenten werd gevraagd om te reflecteren op deze momenten en te identificeren wat het mogelijk maakte op deze momenten persoonlijke ontwikkeling dan wel maatschappelijke betrokkenheid te ervaren.

Analyse. Voor de analyse zijn de opnames getranscribeerd met behulp van Amberscript transcribeersoftware en vervolgens waar nodig gecorrigeerd. Daarna zijn de transcripten gecodeerd door twee onderzoekers. Hierbij is gefocust op het identificeren van krachtige leermomenten en werkzame elementen in het honoursonderwijs voor het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid. Vervolgens is een secundaire analyse uitgevoerd gericht op het categoriseren van de werkzame elementen. Hierbij is inductief gecodeerd volgens de grounded theory methode⁵.

⁵ Corbin, J., & Strauss, A. (2014). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Sage publications.

2. Resultaten

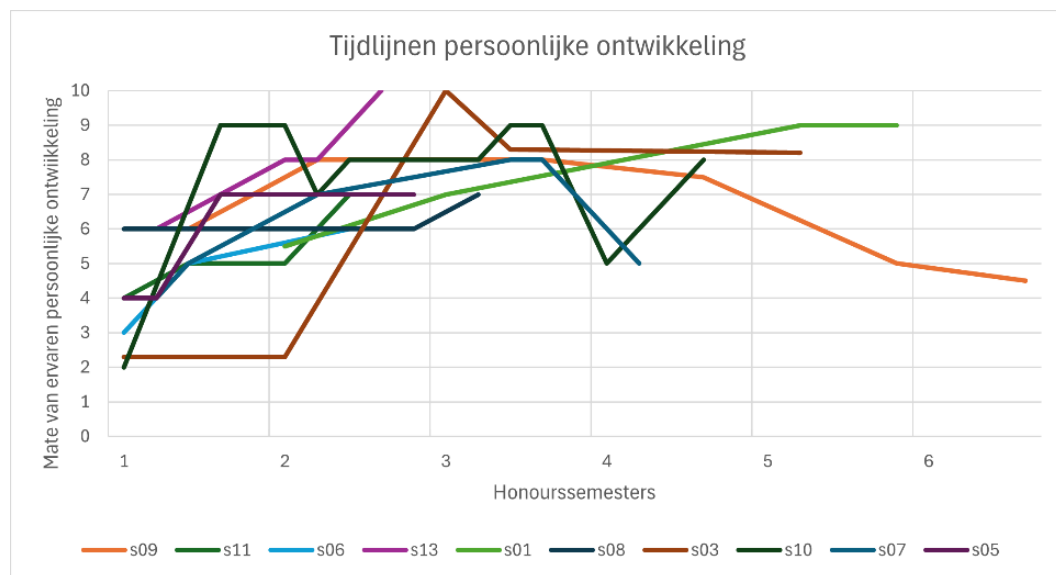
In deze resultatensectie bespreken we de twee verschillende onderdelen van dit onderzoek. Eerst gaan we in op de honours journey van studenten aan de hand van de getekende tijdlijnen. Daarna bespreken we hoe persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid kan worden bereikt in het honoursonderwijs aan de hand van de ervaringen die in de focusgroepen besproken zijn.

2.1. Honours journey van studenten

De getekende tijdlijnen laten zien in welke mate studenten maatschappelijke betrokkenheid, persoonlijke ontwikkeling en motivatie hebben ervaren tijdens verschillende momenten in hun honours journey. We zien dat studenten over het algemeen, gedurende hun hele honours journey, een hoge motivatie ervaren. In de mate van ervaren maatschappelijke betrokkenheid en persoonlijke ontwikkeling zijn grote verschillen zichtbaar tussen studenten en over de tijd. Enkele studenten ervaren gedurende hun honours journey zowel een hoge mate maatschappelijke betrokkenheid als persoonlijke ontwikkeling. Hieronder worden per thema opmerkelijke punten besproken.

2.1.1. Persoonlijke ontwikkeling

Zoals te zien in Figuur 1 ervaren de studenten over het algemeen een hoge mate van ervaren persoonlijke ontwikkeling. Aan de start van het programma ervaren studenten een matige persoonlijke ontwikkeling. De scores bij aanvang van het programma liggen tussen de 2,5 en 6 op een schaal van 1 tot 10. Iedere student ervaart op enig moment een persoonlijke ontwikkeling van 7 of hoger. Sommige studenten ervaren zelfs maximale persoonlijke ontwikkeling.

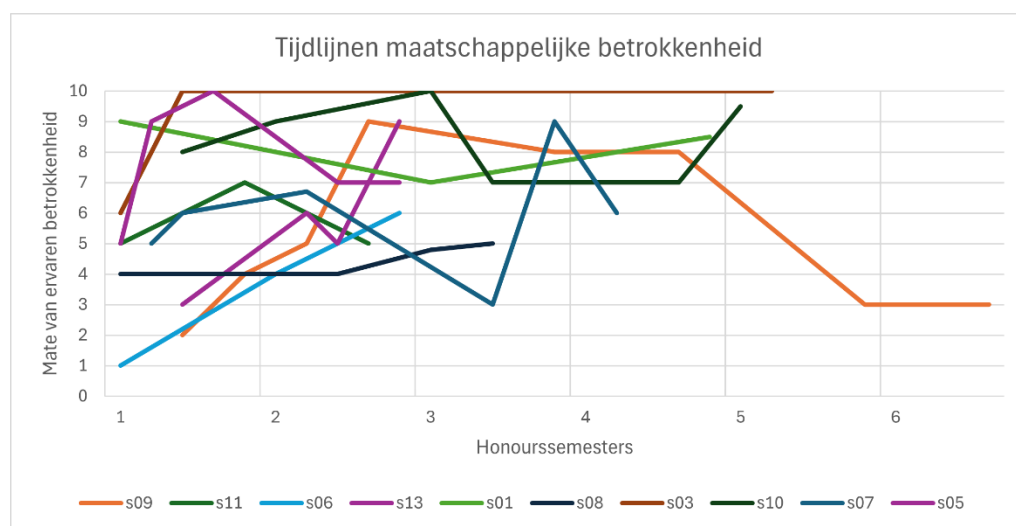

Figuur 1. Tijdlijnen persoonlijke ontwikkeling

2.1.2. Maatschappelijke betrokkenheid

In Figuur 2 zijn de tijdlijnen over maatschappelijke betrokkenheid te zien. We zien grote verschillen tussen studenten in de ervaren mate van maatschappelijke betrokkenheid en ook over de tijd zijn er schommelingen. Het valt op dat er in het eerste half jaar vaak sprake is van een stijgende lijn. Ondanks de over het algemeen lagere ervaren maatschappelijke betrokkenheid van studenten (in vergelijking met persoonlijke ontwikkeling), zien we tijdens het honoursprogramma een ontwikkeling naar een betrokkenheid van minimaal 5 punten op een schaal van 10.

Studenten die aanvankelijk een ervaren maatschappelijke betrokkenheid van minder dan 5 punten hebben, bereiken tijdens het honoursprogramma allemaal een minimum van 5 punten. Over alle tijdlijnen heen vertoont de getekende lijn schommelingen en lijkt de ervaren maatschappelijke betrokkenheid sterk afhankelijk van de inhoud en kenmerken van de gevolgde labs.

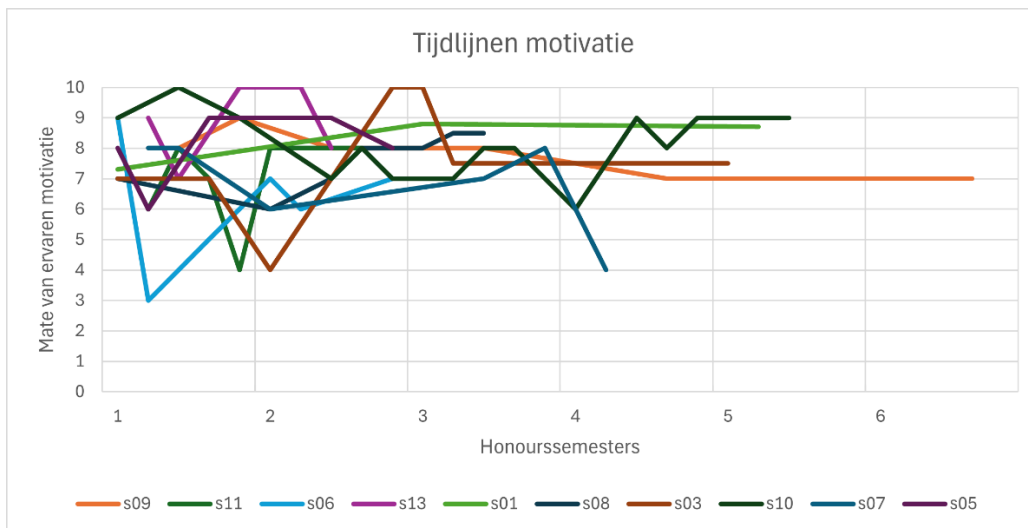

Figuur 2. *Tijdlijnen maatschappelijke betrokkenheid*

2.1.3. Motivatie

Wanneer we kijken naar de tijdlijnen in Figuur 3 is er over het algemeen sprake van een vrij hoge motivatie. Wel zien we dat vrijwel alle studenten na een hoge motivatie aan de start van het honoursprogramma een dip in de motivatie laten zien in hun eerste honoursjaar. In de focusgroepen zeggen studenten hierover dat ze op deze momenten zoekend waren naar wat het honoursprogramma precies inhield en wat er van hen verwacht werd. Na deze dip in het eerste honoursjaar blijft de motivatie vaak boven de 7 op een schaal van 1 tot 10. Dit gegeven komt overeen met de bevindingen uit de 'Meten is weten'-studie waaruit bleek dat honoursstudenten over het algemeen hoog scoren op motivatie. Olivia geeft het volgende aan over hoe zij haar motivatie tijdens het honours heeft ervaren:

"For me I yeah I started off stronger then I got a bit discouraged in the second half just because it did feel like it wasn't really helping me necessarily developing what I wanted, but it was more about branching out and connecting and communicating. "....." And then my motivation definitely went up this year for the Hanze lab and, uh, the master class, just because it was finally kind of what I expected of Honours: being able to interact with other students from different departments. And I found that really fun and engaging."

Figuur 3. *Tijdslijnen motivatie*

2.2. Krachtige componenten in honoursonderwijs volgens docenten en studenten

Tijdens de focusgroepen met studenten en docenten is besproken op welke manieren persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid in het honoursprogramma wordt gestimuleerd. Hun ervaringen komen hieronder aan bod.

2.2.1. Persoonlijke ontwikkeling

Uit de focusgroepen blijkt dat zowel docenten als studenten grote waarde hechten aan persoonlijke ontwikkeling als onderdeel van het honoursonderwijs. Kelly geeft aan:

“From my experience it is the main thing (personal development) I would get out of it”

Vaak wordt persoonlijke ontwikkeling benoemd als het belangrijkste aspect van het honoursonderwijs en de reden waarom studenten ervoor kiezen om honoursonderwijs te volgen. De eindbeoordeling van het honoursprogramma wordt dan ook in grote mate opgehangen aan de persoonlijke ontwikkeling die studenten hebben doorgemaakt.

We hebben uit de focusgroepen verschillende elementen geïdentificeerd die kunnen bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling in het honoursonderwijs, namelijk: 1) community, 2) de aard van de opdracht, 3) de rol van de honoursstudent en 4) coaching.

2.2.1.1. Community

Er zijn verschillende kenmerken van de honourscommunity die kunnen bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling. Het gaat hierbij om: 1) de band die docenten en studenten met elkaar hebben, 2) leren in een interdisciplinaire community en 3) een informele sfeer.

De band tussen docent en student

Voor het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling, benadrukken een aantal docenten hoe waardevol het is om studenten langere tijd te begeleiden (over de verschillende honoursjaren heen). Hierdoor is het mogelijk om een dieper begrip te krijgen van de persoonlijke ontwikkeling van een student. Dit stelt docenten in staat om verder te gaan in de begeleiding van de studenten dan alleen het meten van technische leerresultaten.

Leren in een interdisciplinaire community

De samenstelling van en samenwerking binnen een honourscommunity kunnen stimulerend zijn voor persoonlijke ontwikkeling. In een honourscommunity werken studenten samen met gepassioneerde en gemotiveerde medestudenten en docenten, dat maakt dat ze zelf ook het onderste uit de kan willen halen, zoals Mascha aangeeft:

“If you actually see people motivated and it makes you want to do it better and to make a nice project out of it or just for you, for yourself.”

In de honourscommunity ervaren studenten dat ze leermomenten en persoonlijke ervaringen met elkaar kunnen delen. Dit kan niet alleen leiden tot persoonlijke ontwikkeling bij de student die de ervaring deelt, maar ook bij andere studenten die herkenning zien en ondersteuning ervaren. Zij beseffen dat er andere studenten zijn die tegen dezelfde belemmeringen blijken aan te lopen.

Voorwaardelijk voor het delen van persoonlijke verhalen en kwetsbaarheden is het creëren van een veilige leeromgeving. Zo wordt er bijvoorbeeld aangegeven dat het belangrijk is dat een docent geen oordelen heeft, respectvol, begripvol, kalm en ondersteunend is. Ook het inchecken bij de studenten aan het begin van de bijeenkomst wordt als waardevol ervaren. Daarnaast helpt het ook mee dat een honourscommunity vaak uit een kleine groep studenten bestaat waardoor studenten makkelijker hun ervaringen durven te delen.

Het kan voor studenten ook helpend zijn dat een honourscommunity vaak bestaat uit studenten van verschillende studierichtingen. Door deze interdisciplinariteit maken ze kennis met andere denk- en werkwijzen of moeten ze juist een leidende rol pakken vanwege hun expertise. Op deze manier kunnen studenten tot persoonlijke groei komen.

Een informele sfeer

Een informele sfeer binnen de honourscommunity wordt in de focusgroepen genoemd als een factor die kan bijdragen aan diepgaandere gesprekken met studenten. Ze laten hun beschermende schild makkelijker zakken en durven openhartiger te praten over hun persoonlijke ervaringen. Dit biedt de mogelijkheid om kwetsbaarheden en persoonlijke strubbelingen te delen in een veilige leeromgeving. Er zijn verschillende manieren naar voren gekomen om een informele sfeer te creëren. Denk bijvoorbeeld aan gesprekken voeren tijdens het eten of wandelen. Ook de mogelijkheid om te praten over persoonlijke interesses naast het honoursprogramma draagt bij aan die informele sfeer.

2.2.1.2. De aard van de opdracht

Veel opdrachten in het honoursonderwijs richten zich in de kern al op persoonlijke ontwikkeling. Tijdens dit soort opdrachten ervaren studenten daarom ook van nature meer persoonlijke ontwikkeling. Maar ook in andere opdrachten, die minder sterk gelinkt lijken aan persoonlijke ontwikkeling, kunnen studenten persoonlijke ontwikkeling ervaren door de aard van de opdracht. Hierbij kan gedacht worden aan opdrachten waar studenten zich persoonlijk sterk bij betrokken voelen, opdrachten met een partner in het werkveld, interessant studiemateriaal of opdrachten waarin een verandering van perspectief centraal staat.

Over deze verandering van perspectief zijn verschillende voorbeelden voorbij gekomen in de focusgroepen. In een activiteit was het aannemen van een ander perspectief ook letterlijk onderdeel van een opdracht, waarbij elke student vanuit een toegewezen rol moest denken en handelen. We zien de perspectiefwisseling ook terug in de verhouding tussen student en docent als deze binnen de honourscommunity van een hiërarchische naar een gelijkwaardige verhouding verschuift. Tenslotte kan perspectiefwisseling ook betrekking hebben op met een andere blik naar jezelf en je gedragspatronen kijken, bijvoorbeeld door studenten uit hun normale ritme te halen en ze te laten reflecteren op die ervaring.

2.2.1.3. De rol van de honoursstudent

Het zijn van honoursstudent maakt dat studenten een bepaald vertrouwen ervaren, waardoor de drempel lager is om stappen te zetten op het gebied van persoonlijke ontwikkeling. In de focusgroepen kwam naar voren dat studenten vaak een autonome rol hebben in hun leerproces. Deze autonome rol wordt gefaciliteerd doordat er de vrijheid is om het programma zelf in te vullen en de focus te leggen op de eigen persoonlijke ontwikkeling.

2.2.1.4. Coaching

Uit de focusgroepen blijkt dat er binnen het honoursprogramma sprake is van een intensieve coaching waarbij de docent de student over de jaren volgt en daardoor goed kent. Deze coaching richt zich primair op de persoonlijke ontwikkeling van de student en legt minder nadruk op de technische leeruitkomsten. In de coaching wordt het reflecteren op de passie van de student als belangrijk ervaren. De ondersteuning wordt vaak specifiek gericht op het ontdekken van talent. Coachingstechnieken die onder andere zijn genoemd hadden betrekking op het aanleren van vaardigheden op het gebied van zelfbewustzijn over denken en handelen, contacten leggen en bewustwording van talenten.

2.2.2. Maatschappelijke betrokkenheid

Docenten en studenten onderschrijven het belang van maatschappelijke betrokkenheid in het honoursonderwijs in de focusgroepen:

“I would say it's very important, but, uh, but in a way that honours does kind of help you not be stuck in your study, but expand” (Olivia)

Toch hechten ze er minder waarde aan dan aan persoonlijke ontwikkeling. Docenten geven aan dat honoursstudenten van nature al erg maatschappelijk betrokken zijn en dat het daarom minder afgedwongen hoeft te worden in het honoursonderwijs.

Opvallend is dat de kernmomenten die gekozen worden zich vaak richten op maatschappelijk betrokken gedrag en minder op het voelen van maatschappelijke betrokkenheid. Zo beschrijven studenten hun maatschappelijke betrokkenheid aan de hand van opdrachten met een werkveldpartner, zonder daar een gevoel van maatschappelijke betrokkenheid aan de te koppelen. Tegelijkertijd wordt in de focusgroepen benoemd dat de maatschappelijk betrokkenheid pas achteraf ervaren wordt als studenten realiseren hoe waardevol een lab is geweest. Daarnaast zien we dat momenten van maatschappelijke betrokkenheid vaak ook gekoppeld worden aan momenten van persoonlijke ontwikkeling. Op het moment dat een student maatschappelijke betrokkenheid ervaart, leidt dat ook vaak tot persoonlijke groei, bijvoorbeeld omdat studenten anders aan gaan kijken tegen hun eigen rol of positie in hun toekomstige werkveld.

We hebben verschillende elementen geïdentificeerd die kunnen bijdragen aan het ervaren van maatschappelijke betrokkenheid in het honoursonderwijs. Deze elementen zijn als volgt ingedeeld: 1) coaching, 2) community en 3) kenmerken lab.

2.2.2.1. Coaching

Uit de focusgroepen blijkt dat de coachende rol van docenten een belangrijke rol kan spelen bij het ontstaan van maatschappelijke betrokkenheid bij studenten. Deze coaching richt zich met name op het mogelijk maken van een project dat zich richt op maatschappelijke betrokkenheid. De coachende rol kan vorm krijgen door bij de start van een project studenten nieuwe ideeën aan te reiken of juist mee te bewegen met de behoeftes van de student. Daarvoor is het voorwaardelijk dat niet alleen studenten, maar ook docenten openstaan voor nieuwe ideeën.

De coaching van docenten kan zich richten op praktische of ontwikkelgerichte ondersteuning. Praktische ondersteuning richt zich op het praktisch mogelijk en haalbaar maken van het project, bijvoorbeeld door het meehelpen met het zoeken naar een geschikte locatie. De ontwikkelgerichte ondersteuning is nauw verbonden met de persoonlijke ontwikkeling van een student. Een docent gaf bijvoorbeeld aan dat een student het moeilijk vond om op ouders af te stappen. Door een student hierin te coachen was het toch mogelijk om dit project met grote maatschappelijke waarde van de grond te krijgen.

2.2.2.2. Community

De honourscommunity waar studenten en docenten deel van uitmaken kan meehelpen in het stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid. Een docent gaf aan dat de groep een belangrijke rol heeft in het motiveren van de student tijdens het doen van een project. Bijvoorbeeld door te zeggen: *‘Wat ben je met iets supertofs bezig!’*

Als startpunt hiervoor wordt bijvoorbeeld de honours kick-off genoemd aan het begin van het eerste honoursjaar. De kick-off is een manier om nieuwe mensen (ook buiten de eigen studie) te ontmoeten en samen aan maatschappelijk relevante projecten te beginnen. Tijdens het honoursprogramma zijn de communitybijeenkomsten een belangrijke plek waar studenten kunnen praten over de maatschappelijke projecten waar ze betrokken bij zijn. Deze gesprekken kunnen ook het startpunt zijn om over andere gerelateerde en maatschappelijke relevante onderwerpen te hebben.

2.2.2.3. Kenmerken lab

Verskillende elementen van de honourslabs dragen bij aan het ervaren van maatschappelijke betrokkenheid, zoals: 1) intrinsieke motivatie, 2) ontwikkelen van een nieuw perspectief en 3) praktijkrelevantie.

Intrinsieke motivatie

Diverse voorbeelden in de focusgroepen duiden erop dat intrinsieke motivatie van studenten invloed heeft op de mate van maatschappelijke betrokkenheid die zij ervaren. Als de inhoud van het lab dicht bij de interesse van een student ligt, wordt een hogere mate van maatschappelijke betrokkenheid gevoeld. Dan nemen studenten bijvoorbeeld zelf het initiatief om een deskundige uit te nodigen of verder aan de slag te gaan met dit onderwerp.

Ontwikkelen van een nieuw perspectief

Het leren kennen van en verhouden tot nieuwe perspectieven kan niet alleen bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling, maar ook aan de maatschappelijke betrokkenheid van studenten. Door kritisch naar de wereld om zich heen te kijken en open te staan voor meningen en ervaringen van anderen verbreden studenten hun blik op de wereld. Zo ervoeren studenten tijdens een lab dat zij niet alleen wat te brengen hebben, maar ook iets kunnen leren van vluchtelingen. Bovendien kan het verkennen van aanverwante doelgroepen in het toekomstige beroep van de student bijdragen aan nieuwe perspectieven op het beroep waardoor bewustwording van maatschappelijke verantwoordelijkheid ontstaat.

Wouter beschrijft het volgende voorbeeld over het ontwikkelen van een nieuw perspectief:

“We talked to a couple of homeless and just heard their story. It was very strange because it's not someone that's homeless, but it was just a person.”

Praktijkrelevantie

Door studenten bewust te maken van de directe impact die ze hebben op hun omgeving, kunnen ze zich meer betrokken voelen bij de maatschappij. Daarnaast zorgt het rechtstreekse contact met een opdrachtgever en andere betrokkenen binnen een project, het presenteren van resultaten aan docenten of zelf een product ontwikkelen ervoor dat de inhoud gaat leven en er meer maatschappelijke betrokkenheid wordt ervaren. Kortom, als de uitkomsten van een project directe praktijkrelevantie hebben, is dat interessanter en relevanter voor de student.

Loes geeft hieronder aan op welke manier zij de praktijkrelevantie heeft ervaren:

“You know, just trying to make an impact in Ghana and like actually testing theories and calling them and being like, okay, so is it possible that you make walls from hemp? Because that's what we read online that it's possible. And they're like, yeah, we could with this, this and this. And it's just, you know, this could change everyone's lives.”

3. Conclusie

In dit onderzoek hebben we gekeken naar hoe docenten en studenten persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid ervaren in het onderwijs. Aan de hand van de honours journeys van studenten en de beschreven krachtige leermomenten hebben we componenten geïdentificeerd in het honoursonderwijs die bijdragen aan het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid van studenten.

Uit het onderzoek blijkt dat het honoursonderwijs wordt gekenmerkt door specifieke componenten die studenten stimuleren in hun persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid. Zo is er binnen het honoursonderwijs (in tegenstelling tot het reguliere onderwijs) de ruimte om een hechte community te vormen van gemotiveerde en like-minded studenten en docenten. Deze vertrouwde en veilige community is het fundament om met elkaar in een informele sfeer aan persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid te werken. Doordat docenten hun studenten zo goed leren kennen over de jaren heen, ontstaan er nieuwe leermogelijkheden waarin de docent een belangrijke coachende rol heeft. Hierdoor hebben studenten de mogelijkheid om op het gebied van persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke betrokkenheid grote vooruitgang te boeken.

Een aantal zaken vallen op in de resultaten. Ten eerste zien we dat momenten van maatschappelijke betrokkenheid vaak samengaan met momenten van persoonlijke ontwikkeling. Dit suggereert dat het ervaren van maatschappelijke betrokkenheid kan leiden tot persoonlijke ontwikkeling. Een voorbeeld hiervan is het ontwikkelen van nieuwe perspectieven. Het honoursonderwijs geeft studenten de kans nieuwe perspectieven te leren kennen en zich ertoe te leren verhouden. Dit kunnen perspectieven zijn van medestudenten uit andere studierichtingen, maar ook van doelgroepen in het toekomstige werkveld of bevolkingsgroepen waar studenten weinig mee in aanraking komen. Hierdoor krijgen studenten meer begrip voor de wereld om hen heen, wat leidt tot maatschappelijke betrokkenheid én tot het beter begrijpen van hun positie in de wereld. Het is belangrijk om te benadrukken dat docenten aangeven dat in de huidige gepolariseerde maatschappij het soms lastig kan zijn om met studenten gesprekken te voeren vanuit verschillende perspectieven.

Ten tweede valt op dat studenten en docenten het erover eens lijken te zijn dat persoonlijke ontwikkeling de kern vormt van het honoursonderwijs. Het beeld over maatschappelijke betrokkenheid is echter gemengd. Hoewel docenten en studenten het belangrijk vinden, wordt tegelijkertijd aangegeven dat het niet noodzakelijk door het hele honoursonderwijs verweven hoeft te zijn. Bovendien wordt gesteld dat honoursstudenten van nature al meer betrokken zijn, waardoor maatschappelijke betrokkenheid minder expliciet gestimuleerd hoeft te worden. Tegelijkertijd valt op dat er vooral voorbeelden worden gegeven van maatschappelijk betrokken gedrag en blijft het onduidelijk in hoeverre studenten zich bij afronding van het honoursprogramma ook echt maatschappelijk betrokken voelen. In de honours journeys van de studenten zien we vaak wel een stijging in maatschappelijke betrokkenheid, maar deze lijkt sterk afhankelijk te zijn van het specifieke lab dat ze hebben gevolgd. Het HHC kan samen met docenten en studenten verder reflecteren en bepalen welke positie ze maatschappelijke betrokkenheid willen geven in het honoursonderwijs.

**share your talent.
move the world.**

**Centrum voor Talent en
Leren**

**Lectoraat voor
Talentontwikkeling in
Hoger Onderwijs en
Samenleving**

**Yvonne Zijlstra Msc.
*y.zijlstra@pl.hanze.nl***

**dr. Annegien Langeloo
*a.langeloo@pl.hanze.nl***

**dr. Elanor Kamans
*e.kamans@pl.hanze.nl***